

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/5018, 2/5001, 2/5002, 2/4986, 2/4974, 2/4932, 2/4923, 2/4861, 2/4862, 2/4842, 2/4817, 2/4798, 2/4788, 2/4791, 2/4771, 2/4748, 2/4730, 2/4701, 2/4681, 2/4668, 2/4669, 2/4621, 2/4617, 2/4606, 2/4567, 2/4568, 2/4547, 2/4541, 2/4542, 2/4543, 2/4522, 2/4513, 2/4494, 2/4481, 2/4482, 2/4463, 2/4464, 2/4456, 2/4437, 2/4413, 2/4361, 2/4341, 2/4308, 2/4285, 2/4286, 2/4287, 2/4280, 2/4272, 2/4262, 2/4261, 2/4234, 2/4235, 2/4236, 2/4213, 2/4219, 2/4196, 2/4189, 2/4174, 2/4175, 2/4176, 2/4168, 2/4154, 2/4155, 2/4149, 2/4107, 2/4110, 2/4103, 2/4094, 2/4095, 2/4085, 2/4086, 2/4064, 2/4057, 2/4035, 2/4036, 2/4037, 2/4008, 2/3997, 2/3970, 2/3856, 2/3837, 2/3838, 2/3839, 2/3828, 2/3829, 2/3819, 2/3820, 2/3817, 2/3797, 2/3796, 2/3765, 2/3736, 2/3731, 2/3703, 2/3589, 2/3584, 2/3548, 2/3531, 2/3532, 2/3472, 2/3473, 2/3451, 2/3440, 2/3414, 2/3381, 2/3382, 2/3377, 2/3375, 2/3358, 2/3341, 2/3320, 2/3286, 2/3257, 2/3220, 2/3109, 2/3102, 2/3103, 2/3079, 2/3075, 2/3076, 2/2988, 2/2914, 2/2911, 2/2912, 2/2894, 2/2897, 2/2936, 2/2891, 2/2863, 2/2864, 2/2865, 2/2851, 2/2852, 2/2853, 2/2831, 2/2798, 2/2627, 2/2577, 2/2574, 2/2564, 2/2559, 2/2540, 2/2541, 2/2531, 2/2532, 2/2493, 2/2474, 2/2470, 2/2446, 2/2449, 2/2426, 2/2437, 2/2398, 2/2387, 2/2367, 2/2263, 2/2239, 2/2211, 2/2210, 2/2185, 2/2186, 2/2181, 2/2182, 2/2183, 2/2160, 2/2161, 2/2162, 2/2145, 2/2136, 2/2099, 2/2059, 2/1994, 2/1983, 2/1989, 2/1977, 2/1913, 2/1906, 2/1812, 2/1769, 2/1737, 2/1742, 2/1717, 2/1720, 2/1721, 2/1711, 2/1627, 2/1628, 2/1629, 2/1656, 2/1658, 2/1619, 2/1620, 2/1604, 2/1690, 2/1691, 2/1633, 2/1679, 2/1559, 2/1558, 2/1528, 2/1498, 2/1420, 2/1403, 2/1404, 2/1378, 2/1349, 2/1373, 2/1304, 2/1307, 2/1309, 2/1311, 2/1292, 2/1272, 2/1273, 2/1250, 2/1184, 2/1156, 2/1142, 2/1145, 2/1112, 2/1115, 2/968, 2/1083, 2/1056, 2/1057, 2/1026, 2/1027, 2/1013, 2/1004, 2/996, 2/997, 2/989, 2/916, 2/866, 2/778, 2/451, 2/695, 2/722, 2/448, 2/449, 2/450, 2/453, 2/457, 2/458, 2/502, 2/697, 2/564, 2/584, 2/459, 2/461, 2/474, 2/611, 2/490, 2/504, 2/553, 2/690, 2/565, 2/582, 2/596, 2/600, 2/477, 2/659, 2/493, 2/649, 2/657, 2/682, 2/693, 2/705, 2/462, 2/469, 2/614, 2/495, 2/660, 2/526, 2/696, 2/566, 2/576, 2/723, 2/599, 2/470, 2/471, 2/608, 2/616, 2/632, 2/663, 2/534, 2/704, 2/726, 2/464, 2/617, 2/483, 2/485, 2/629, 2/531, 2/672, 2/540, 2/554, 2/572, 2/472, 2/613, 2/624, 2/625, 2/498, 2/671, 2/537, 2/692, 2/561, 2/714, 2/456, 2/594, 2/482, 2/488, 2/627, 2/497, 2/500, 2/539, 2/557, 2/563, 2/597, 2/601, 2/618, 2/619, 2/626, 2/630, 2/507, 2/536, 2/677, 2/701, 2/466, 2/621, 2/496, 2/637, 2/645, 2/510, 2/542, 2/684, 2/703, 2/569, 2/468, 2/508, 2/512, 2/648, 2/514, 2/650, 2/658, 2/680, 2/550, 2/571, 2/605, 2/607, 2/499, 2/511, 2/515, 2/651, 2/517, 2/662, 2/552, 2/709, 2/476, 2/636, 2/501, 2/639, 2/653, 2/519, 2/656, 2/664, 2/698, 2/574, 2/612, 2/479, 2/615, 2/638, 2/522, 2/525, 2/528, 2/529, 2/530, 2/706, 2/460, 2/463, 2/473, 2/487, 2/635, 2/527, 2/667, 2/668, 2/532, 2/670, 2/452, 2/610, 2/634, 2/505, 2/506, 2/643, 2/665, 2/669, 2/674, 2/538, 2/454, 2/455, 2/642, 2/509, 2/533, 2/676, 2/541, 2/679, 2/567, 2/577, 2/465, 2/602, 2/644, 2/646, 2/673, 2/543, 2/544, 2/547, 2/715, 2/592, 2/593, 2/641, 2/647, 2/681, 2/549, 2/699, 2/579, 2/717, 2/581, 2/583, 2/595, 2/598, 2/513, 2/516, 2/518, 2/686, 2/687, 2/691, 2/707, 2/719, 2/467, 2/652, 2/655, 2/688, 2/555, 2/556, 2/694, 2/558, 2/710, 2/721, 2/603, 2/604, 2/654, 2/521, 2/524, 2/559, 2/562, 2/712, 2/586, 2/587, 2/606, 2/523, 2/666, 2/675, 2/700, 2/708, 2/711, 2/578, 2/580, 2/724, 2/475, 2/478, 2/631, 2/661, 2/535, 2/678, 2/545, 2/702, 2/720, 2/589, 2/609, 2/480, 2/633, 2/546, 2/683, 2/548, 2/560, 2/568, 2/570, 2/588, 2/481, 2/484, 2/486, 2/492, 2/685, 2/573, 2/575, 2/716, 2/585, 2/591, 2/620, 2/622, 2/623, 2/520, 2/551, 2/689, 2/713, 2/718, 2/725, 2/590, 2/489, 2/491, 2/628, 2/494, 2/503, 2/640, 2/1096

Esas numaralı kanun tekliflerimin, TBMM İç Tüzüğü'nün 77. Maddesinin 1. Fıkrası uyarınca 28. Yasama Döneminde yenilenmesini arz ve talep ederim. **07.06.2023**

Av. Mahmut Tanal
Şanlıurfa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu	
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu	
Tarih: 19 Haziran 2023		Esas No: 2 /1117

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİGİ
0 8 Haziran 2023
Numara:

T B M M GENEL YÜRÜK
0 8 Haziran 2023
No : 1226586

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2300, 2/2292, 2/2248, 2/2247, 2/2222, 2/2221, 2/2219, 2/2185, 2/2139, 2/2133, 2/2109, 2/2105, 2/2104, 2/2095, 2/2090, 2/2046, 2/2026, 2/2020, 2/2019, 2/2018, 2/2017, 2/2015, 2/2012, 2/2006, 2/2005, 2/1993, 2/1992, 2/1991, 2/1983, 2/1982, 2/1980, 2/1979, 2/1976, 2/1975, 2/1974, 2/1973, 2/1972, 2/1971, 2/1960, 2/1959, 2/1953, 2/1952, 2/1951, 2/1943, 2/1942, 2/1939, 2/1935, 2/1934, 2/1928, 2/1927, 2/1925, 2/1922, 2/1915, 2/1911, 2/1910, 2/1909, 2/1908, 2/1899, 2/1897, 2/1892, 2/1891, 2/1890, 2/1883, 2/1882, 2/1878, 2/1876, 2/1874, 2/1871, 2/1867, 2/1866, 2/1865, 2/1855, 2/1853, 2/1852, 2/1848, 2/1847, 2/1846, 2/1845, 2/1844, 2/1843, 2/1842, 2/1841, 2/1840, 2/1839, 2/1824, 2/1818, 2/1816, 2/1815, 2/1804, 2/1803, 2/1797, 2/1796, 2/1795, 2/1794, 2/1792, 2/1791, 2/1790, 2/1789, 2/1788, 2/1775, 2/1761, 2/1749, 2/1745, 2/1740, 2/1736, 2/1730, 2/1721, 2/1680, 2/1661, 2/1655, 2/1646, 2/1645, 2/1635, 2/1630, 2/1627, 2/1621, 2/1591, 2/1577, 2/1565, 2/1555, 2/1549, 2/1548, 2/1539, 2/1526, 2/1522, 2/1521, 2/1503, 2/1494, 2/1493, 2/1490, 2/1442, 2/1404, 2/1403, 2/1394, 2/1374, 2/1373, 2/1372, 2/1371, 2/1342, 2/1338, 2/1333, 2/1326, 2/1264, 2/1239, 2/1228, 2/1227, 2/1226, 2/1219, 2/1209, 2/1193, 2/1083, 2/1066, 2/1062, 2/1035, 2/1030, 2/1029, 2/1013, 2/1012, 2/1011, 2/1010, 2/1009, 2/996, 2/984, 2/982, 2/981, 2/976, 2/973, 2/972, 2/970, 2/969, 2/963, 2/961, 2/959, 2/957, 2/956, 2/954, 2/943, 2/898, 2/897, 2/885, 2/882, 2/872, 2/857, 2/851, 2/837, 2/812, 2/749, 2/746, 2/727, 2/725, 2/724, 2/718, 2/711, 2/699, 2/698, 2/697, 2/679, 2/670, 2/645, 2/644, 2/643, 2/642, 2/640, 2/639, 2/635, 2/634, 2/611, 2/610, 2/607, 2/606, 2/605, 2/596, 2/595, 2/568, 2/567, 2/566, 2/563, 2/560, 2/537, 2/536, 2/535, 2/508, 2/507, 2/506, 2/491, 2/488, 2/487, 2/481, 2/480, 2/472, 2/436, 2/413, 2/412, 2/399, 2/396, 2/386, 2/379, 2/375, 2/374, 2/373, 2/369, 2/368, 2/339, 2/337, 2/336, 2/335, 2/334, 2/333, 2/332, 2/322, 2/309, 2/304, 2/303, 2/302, 2/301, 2/300, 2/299, 2/298, 2/297, 2/292, 2/291, 2/237, 2/236, 2/233, 2/231, 2/230, 2/229, 2/227, 2/226, 2/225, 2/224, 2/218, 2/132, 2/131, 2/130, 2/129, 2/128, 2/49, 2/26 Esas Numaralı Kanun Tekliflerimin, İç Tüzüğün 77. Maddesinin 1. Fıkrası uyarınca 27. Yeni yasama döneminde yenilenmesini arz ve talep ederim.

Av. Mahmut Tanal
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon/lar	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih:01.10.2018	Esas No:683

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ	
09	Temmuz 2018
Numara:	

313051

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 03.12.2015
Sayı: 345

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4857 sayılı İş Kanunu'nun *Engelli ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğu* başlıklı 30'uncu maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe			
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Gelişme ve Sosyal İşler			
Tarih:	04 Ocak 2016		E.No: 2/386	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkai.	Sn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
TBMM BAŞKANI				

TBMM
GENEL EVRAK

03 ~~Ekim~~ 2015
Aralık

No: 8149

GENEL GEREKÇE

4857 sayılı İş Kanunu'nun Engelli ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğu başlıklı 30'uncu maddesi şu şekildedir;

"Madde 30 – (Değişik : 15/5/2008-5763/2 md.)

İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi veya 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu veya 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamına giren ve askerlik hizmetini yaparken 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralananları meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

Bu kapsamda çalıştırılacak işçi sayısının tespitinde belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesine göre çalıştırılan işçiler esas alınır. Kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar, çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür.

Oranın hesaplanmasında yarıma kadar kesirler dikkate alınmaz, yarım ve daha fazla olanlar tama dönüştürülür. İşyerinin işçisi iken engelli hâle gelenlere öncelik tanınır.

İşverenler çalıştırmakla yükümlü oldukları işçileri Türkiye İş Kurumu aracılığı ile sağlarlar. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin nitelikleri, hangi işlerde çalıştırılabilecekleri, bunların işyerlerinde genel hükümler dışında bağlı olacakları özel çalışma ile mesleğe yönlendirilmeleri, mesleki yönden işverence nasıl işe alınacakları, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Yer altı ve su altı işlerinde engelli işçi çalıştırılmaz ve yukarıdaki hükümler uyarınca işyerlerindeki işçi sayısının tespitinde yer altı ve su altı işlerinde çalışanlar hesaba katılmaz.

Bir işyerinden malulen ayrılmak zorunda kalıp da sonradan maluliyeti ortadan kalkan işçiler eski işyerlerinde tekrar işe alınmalarını istedikleri takdirde, işveren bunları eski işleri veya benzeri işlerde boş yer varsa derhal, yoksa boşalacak ilk işe başka isteklilere tercih ederek, o andaki şartlarla işe almak zorundadır. Aranılan şartlar bulunduğu halde işveren iş sözleşmesi yapma yükümlülüğünü yerine getirmezse, işe alınma isteğinde bulunan eski işçiye altı aylık ücret tutarında tazminat öder.

Özel sektör işverenlerince bu madde kapsamında çalıştırılan 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar

Kanununa tabi engelli sigortalılar ile 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen korumalı işyerlerinde çalıştırılan engelli sigortalıların, aynı Kanunun 72 nci ve 73 üncü maddelerinde sayılan ve 78 inci maddesiyle belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı, kontenjan fazlası engelli çalıştıran, yükümlü olmadıkları halde engelli çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir engelli için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı Hazinece karşılanır.

İşveren hissesine ait primlerin Hazinece karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak 506 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması şarttır. Bu fıkra göre işveren tarafından ödenmesi gereken primlerin geç ödenmesi halinde, Hazinece Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan gecikme zammı, işverenden tahsil edilir.

Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz. (Ek cümle: 31/7/2008-5797/10 md.) Bu fıkra düzenlenene teşvik, kamu idareleri hariç 506 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalılara ilişkin matrah ve oranlar üzerinden olmak üzere, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıkların statülerine tabi personeli için de uygulanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar

Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müstereken belirlenir.

(Değişik yedinci fıkra: 11/10/2011-KHK-665/28 md.) Bu maddeye aykırılık hallerinde 101 inci madde uyarınca tahsil edilecek cezalar, engellilerin ve eski hükümlülerin kendi işini kurmaları, engellinin iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri, engellinin işe yerleştirilmesi, işe ve işyerine uyumunun sağlanması ve bu gibi projelerde kullanılır. Tahsil edilen cezaların kullanımına ilişkin hususlar, Türkiye İş Kurumunun koordinatörlüğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü ile İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü, en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların ve en çok engelliği temsil eden üst kuruluşun birer temsilcisinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanır. Komisyonun çalışma usul ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Eski hükümlü çalıştırılmasında, kanunlardaki kamu güvenliği ile ilgili hizmetlere ilişkin özel hükümler saklıdır.”

Yukarıda belirtilen hükümde de görüldüğü üzere iş gücü piyasasında dezavantajlı olan gruplara ilişkin olarak işverenlere zorunlu istihdam yükümlülüğü getirilmiştir. Burada amaç iş gücüne katılamayan ve hayatlarını idame ettiremeyen dezavantajlı grupların hem iş hem de sosyal hayata katılımlarını sağlamaktır.

Ülkemizde yaklaşık %12.29’u (8.5 milyon kişi) engelli vatandaşlarımızdan oluşmaktadır. Her geçen gün sayıları artan engelli bireylerin yaşamları zor ve pahalıdır. İş bulmaları güç olan engellilerin, yaşamlarını devam ettirebilmeleri için gerekli olan parasal kaynağı nasıl bulacakları sorusu cevaplanması gereken bir sorudur. Engellilerin de herkes gibi ekonomik bağımsızlıklarını kazanmak istemeleri doğal bir davranıştır ve aslında engelliler herkesten çok çalışma yaşamına katılmaya ihtiyaç duymaktadır. Toplumdaki olumsuz önyargılardan dolayı engelli bireyler kendi iç dinamik ve potansiyellerini değerlendirmekte güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Engellilerin engellerini giderilmeye çalışılması veya bunun mümkün olmadığı hallerde onlara yaşamları için gerekli maddi ve manevi olanakların sağlanması gerekmektedir. Ancak bundan da önemlisi; bu kişilerin çalışma hayatında yer almalarını sağlamaktır. Bir işte çalışıyor olmanın ekonomik sonuçları yanı sıra sosyal ve psikolojik sonuçları da

bulunmaktadır. Engellilerin toplum yaşamına katılımlarını sağlamanın en gerçekçi ve akılcı yolu onların istihdam edilmesidir.

Bu sebeple Kanun koyucunun dezavantajlı grupları iş yaşamına dahil ederek toplumsal dışlanmalarının önüne geçmek ve topluma entegrasyonunu sağlamak amacı ile çıkartılmış bu madde hükmünde yer alan kontenjan rakamları artırılması gerekmektedir.

Başta İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 23. Maddesinde, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 6. Maddesinde koruma altına alınan çalışma özgürlüğü; Anayasamızın 49. Maddesinde "Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır." Şeklinde hükmolunuştur. Bununla birlikte Anayasamızın 10. Maddesine göre kanunlar önünde tüm vatandaşlarımız eşittir.

Bu sebeple sosyal devlet ilkesi gereği engelli vatandaşlarımızın istihdamı diğer vatandaşlarımızla eşit bir şekilde sağlanmalıdır. Buna rağmen 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 30. Maddesi uyarınca belirtilen istihdam oranları çok düşüktür. Özel sektörde %3, kamu kurumlarında %4 oranında belirlenen istihdam zorunluluğu yeterli olmayıp engelli vatandaşlarımızın çalışma özgürlüklerini temin edebilecek ve onlara gerekli iş imkanları yaratabilecek bir oranda değildir. Ülkemizde engelli vatandaşlarımızın oranı yaklaşık olarak %12.29'dur. Anayasamızda belirtilen eşitlik ilkesi gereğince kamu kurumları ve özel sektörde engelli istihdamı oranının tekrar düzenlenerek artırılması gerekmektedir.

Bu nedenle de 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30'uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmelidir.

"Madde 30 – (Değişik : 15/5/2008-5763/2 md.)

İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde 5 engelli, kamu işyerlerinde yüzde 7 engelli ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi veya 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu veya 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamına giren ve askerlik hizmetini yaparken 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralananları meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

Bu kapsamda çalıştırılacak işçi sayısının tespitinde belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesine göre çalıştırılan işçiler esas alınır. Kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar, çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür.

Oranın hesaplanmasında yarıma kadar kesirler dikkate alınmaz, yarım ve daha fazla olanlar tama dönüştürülür. İşyerinin işçisi iken engelli hâle gelenlere öncelik tanınır.

İşverenler çalıştırmakla yükümlü oldukları işçileri Türkiye İş Kurumu aracılığı ile sağlarlar. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin nitelikleri, hangi işlerde çalıştırılabilecekleri, bunların işyerlerinde genel hükümler dışında bağlı olacakları özel

çalışma ile mesleğe yönettirmeleri, mesleki yönden işverence nasıl işe alınacakları, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Yer altı ve su altı işlerinde engelli işçi çalıştırılmaz ve yukarıdaki hükümler uyarınca işyerlerindeki işçi sayısının tespitinde yer altı ve su altı işlerinde çalışanlar hesaba katılmaz.

Bir işyerinden malulen ayrılmak zorunda kalıp da sonradan maluliyeti ortadan kalkan işçiler eski işyerlerinde tekrar işe alınmalarını istedikleri takdirde, işveren bunları eski işleri veya benzeri işlerde boş yer varsa derhal, yoksa boşalacak ilk işe başka isteklilere tercih ederek, o andaki şartlarla işe almak zorundadır. Aranan şartlar bulunduğu halde işveren iş sözleşmesi yapma yükümlülüğünü yerine getirmese, işe alınma isteğinde bulunan eski işçiye altı aylık ücret tutarında tazminat öder.

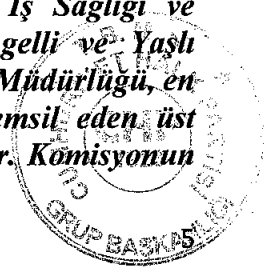
Özel sektör işverenlerince bu madde kapsamında çalıştırılan 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar

Kanununa tabi engelli sigortalılar ile 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen korumalı işyerlerinde çalıştırılan engelli sigortalıların, aynı Kanunun 72 nci ve 73 üncü maddelerinde sayılan ve 78 inci maddesiyle belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı, kontenjan fazlası engelli çalıştıran, yükümlü olmadıkları halde engelli çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir engelli için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı Hazinece karşılanır. İşveren hissesine ait primlerin Hazinece karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak 506 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması şarttır. Bu fıkra göre işveren tarafından ödenmesi gereken primlerin geç ödenmesi halinde, Hazinece Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan gecikme zammı, işverenden tahsil edilir.

Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz. (Ek cümle: 31/7/2008-5797/10 md.) Bu fıkra düzenlenene teşvik, kamu idareleri hariç 506 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalılara ilişkin matrah ve oranlar üzerinden olmak üzere, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıkların statülerine tabi personeli için de uygulanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar

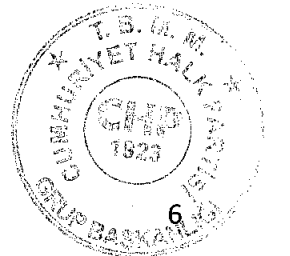
Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenir.

(Değişik yedinci fıkra: 11/10/2011-KHK-665/28 md.) Bu maddeye aykırılık hallerinde 101 inci madde uyarınca tahsil edilecek cezalar, engellilerin ve eski hükümlülerin kendi işini kurmaları, engellinin iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri, engellinin işe yerleştirilmesi, işe ve işyerine uyumunun sağlanması ve bu gibi projelerde kullanılır. Tahsil edilen cezaların kullanımına ilişkin hususlar, Türkiye İş Kurumunun koordinatörlüğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü ile İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü, en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların ve en çok engelliye temsil eden üst kuruluşun birer temsilcisinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanır. Komisyonun

Çalışma usul ve esasları çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca ıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Eski hükümlü çalıştırılmasında, kanunlardaki kamu güvenliği ile ilgili hizmetlere ilişkin özel hükümler saklıdır.”

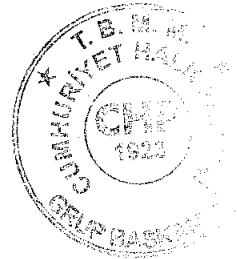

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30'uncu maddesinde yapılacak değişiklik ile engelli vatandaşlarımızın istihdam oranlarının artırılarak, çalışma hayatına aktif katılımlarının artırılması ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE1 – 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30'uncu maddesinde yapılan değişiklikler aşağıdaki şekildedir;

“İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde beş engelli, kamu işyerlerinde yüzde yedi engelli ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi veya 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu veya 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamına giren ve askerlik hizmetini yaparken 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralananları meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

Bu kapsamda çalıştırılacak işçi sayısının tespitinde belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesine göre çalıştırılan işçiler esas alınır. Kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar, çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür.

Oranın hesaplanmasında yarım kadar kesirler dikkate alınmaz, yarım ve daha fazla olanlar tama dönüştürülür. İşyerinin işçisi iken engelli hâle gelenlere öncelik tanınır.

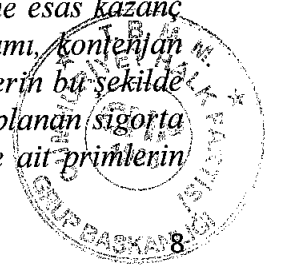
İşverenler çalıştırmakla yükümlü oldukları işçileri Türkiye İş Kurumu aracılığı ile sağlarlar. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin nitelikleri, hangi işlerde çalıştırılabilecekleri, bunların işyerlerinde genel hükümler dışında bağlı olacakları özel çalışma ile mesleğe yöneltilmeleri, mesleki yönden işverence nasıl işe alınacakları, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Yer altı ve su altı işlerinde engelli işçi çalıştırılmaz ve yukarıdaki hükümler uyarınca işyerlerindeki işçi sayısının tespitinde yer altı ve su altı işlerinde çalışanlar hesaba katılmaz.

Bir işyerinden malulen ayrılmak zorunda kalıp da sonradan maluliyeti ortadan kalkan işçiler eski işyerlerinde tekrar işe alınmalarını istedikleri takdirde, işveren bunları eski işleri veya benzeri işlerde boş yer varsa derhal, yoksa boşalacak ilk işe başka isteklilere tercih ederek, o andaki şartlarla işe almak zorundadır. Aranılan şartlar bulunduğu halde işveren iş sözleşmesi yapma yükümlülüğünü yerine getirmese, işe alınma isteğinde bulunan eski işçiye altı aylık ücret tutarında tazminat öder.

Özel sektör işverenlerince bu madde kapsamında çalıştırılan 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar

Kanununa tabi engelli sigortalılar ile 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen korumalı işyerlerinde çalıştırılan engelli sigortalıların, aynı Kanunun 72 nci ve 73 üncü maddelerinde sayılan ve 78 inci maddesiyle belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı, kontenjan fazlası engelli çalıştıran, yükümlü olmadıkları halde engelli çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir engelli için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı Hazinece karşılanır. İşveren hissesine ait primlerin

Hazinece karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak 506 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması şarttır. Bu fıkra göre işveren tarafından ödenmesi gereken primlerin geç ödenmesi halinde, Hazinece Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan gecikme zammı, işverenden tahsil edilir.

Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz. (Ek cümle: 31/7/2008-5797/10 md.) Bu fıkra düzenlenene teşvik, kamu idareleri hariç 506 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalılara ilişkin matrah ve oranlar üzerinden olmak üzere, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıkların statülerine tabi personeli için de uygulanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar

Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenir.

(Değişik yedinci fıkra: 11/10/2011-KHK-665/28 md.) Bu maddeye aykırılık hallerinde 101 inci madde uyarınca tahsil edilecek cezalar, engellilerin ve eski hükümlülerin kendi işini kurmaları, engellinin iş bulmasını sağlayacak destek teknolojileri, engellinin işe yerleştirilmesi, işe ve işyerine uyumunun sağlanması ve bu gibi projelerde kullanılır. Tahsil edilen cezaların kullanımına ilişkin hususlar, Türkiye İş Kurumunun koordinatörlüğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü ile İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü, en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların ve en çok engelliye temsil eden üst kuruluşun birer temsilcisinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanır. Komisyonun çalışma usul ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Eski hükümlü çalıştırılmasında, kanunlardaki kamu güvenliği ile ilgili hizmetlere ilişkin özel hükümler saklıdır."

MADDE 2 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

